ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԱՐԻ—ԹՎԻ—1265—ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ—22—ՓԵՏՐՎԱՐ—1872

ՊԱՏՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 40 մէճ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 3 մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 փր.
Կանուխէն ստացը մէկ անգամի համար 3 գրուշ, երկու անգամի համար 2 գրուշ, աւելի անդամներու համար դատ սակարկութիւն կայ։

ԱԼԱՐԵՔ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրաբեռնութիւնը ամբողջութեամբ մեր վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ Հանրակամ որ եւ իցէ գրութիւն խնդրելի է—Տնօրէնին ուղղել։
Լրագրոյս Զինելի խանի Մատեանի դրուագը։
Ձեռագրաց ճախքը չվերադարձուած համակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱԶԱՅՈՒՄԱՑԻ ԽՆԴԻՐԸ*

Ինչպէս որ նախընթացով ցուցուցինք իսկ Հիւսիսային նահանգաց ազատութիւն դարձաց պատճառներն վիճակաւորեալ հատուածներնք։ 1865ի վերջը։ Ամերիկա՝ թէ եւ դրգռեալ ներքոյ գէմ եւ սխալակարծութեամբ վարուեալ, դրամական հատատութիւնքն կամ խորհրդարանական դժուարութիւնքն չկային։ Հակառակ ծախսերուն՝ Ամերիկայի գործած ապստամբութիւնց վերջանալէն ետքն ալ՝ ի պատասխան՝ Աստուածային խնդիրն յառաջ գար։

Ամերիկացւոց պահանջմունքը՝ որ հինգ տարիէ՝ ի վեր մեծնալով այս ապստամբի համեմատութեան հատան, ի սկզբան բաւական համեստ էին։ Ոչ անուղղակի փոխատց խոսք կար այն ժամանակ, ոչ ապահովութեանց, ոչ վերիպեալ չահուց հատուցման, ոչ ալ պատերազմին յերկարաձգման։ Հարցն ազատութիւնն էր պահանջը գրեթէ միայն Աստուածային գործած ուղղակի ձեռատց վրայ սահմանուած էր, ինչպէս որ այս վէճին արուած տեսնուն իսկ կը ցուցնէ։

Այս սկզբնական չափաւոր պահանջման Լորա Ճոն Ռըսըլ, որոյ ցոյց տուած կորով կարթիւնն հակառակորդներ մի կը ձեւացնէ իր յանձնարարութեան քան, որք զինքը զիրենք Գ. Պատրիոտիզմ Տէյվիսի յիշատակագրին հինգ էջերուն եւ 12 երկիրներին հատան, Լորա Ճոն Ռըսըլ բացարձակ մերժ մարդ պատասխանեց։ Անոր գիր փոխանակներց եւ նուաստացց բաղնեմիթ եւ կարեւոր բարոյքներն յիշեցաց, որոց նուէրն ու փոխատուքներն Ամերիկայի պատերազմին ժամանակ ապրիլեան հրամանագրին ի սկզբան բաւական համեստ էին։ Միայն՝ Նահանգաց կառավարութեան տարեմուտներն, եւ որոց գումարը քանի մը միլիոն լիրանոցս կը հասնէր Ամիսէց զատ Նոյն միջոցին Ֆինանսներուն յայտնապէս արուած տեսութիւններն յիշեցաց, եւ որ եւ է կասարարութեան որ եւ է խառն յանձնաժողովոյ առաջարկութիւն չընդունեց։

Եթէ Աստուծոյ կառավարութիւնն այն կարգ ու սնոմիներ դրեց մէջ պիտի կենայ, եթէ որ եւ է պատասխանատուութեան սկզբունքն իսկ մերժէր, եւ գերեալ սեղանական նաւոյ եւ Ֆինիան արշաւանաց վրայ կը հոգարարական պահանջքն ամենը բլուներ, եթէ Տէրպիի, Տ'Իսրայելիի եւ Կլատսթընի պատասխանութեանց որոյ, ինչպէս որ տրդի տարիին պատասխանոյն խարհրդարանին առջեւ. խոստանանեցաւ։ ԴԷՅՈՒԹ Ե ՓԵՐԷ ԻՆ ԿՈՐԷՏ ԳՈՒՐՈ պիջուներ չընեին, եթէ Բրիտանական ընտասիւթը քիչ չատ տկուներբ ցուցնէր, Ամերիկայի կառավարութիւնը շատուց համոզուած կը թնէր թէ Ս. Լաստանայի խնդիրը մոռիկ բնաց չկար։

Անոր ատեան եւ որ եւ է պայմանաւ իրատարոհ լինելու դրութիւնը՝ զոր հինգ տարիէ՝ ի վեր Աստուծոյ կառավարութեան դլուխ եղողներն յորդորաբար գործածեցին, Ամերիկացւոց տիրոյթին զրկեալ մասերուն միայն ծառայեր։ Մէն մի նոր դիպուած՝ ինչպէս որ կ'սպասուէր, նոր ուսահանջում՝ մի ծնաւ։

1869ին Լորա Միանիէ կը շնորհեր Գ. Միլ ըսելու։

1. Գործը միջոցաւն յանձնաժողովոյ քննութեան յանձնել։

2. Յանձնաժողովին դատարանին ոնոյն ընտրել Վաշինկթընի՝ փոխանակ Լանտրայի՝ որ՝ ի սկզբան նշանակուած էր։

3. Աստուծոյ հակադրական պահանջմունքն՝ ի լոյս թողուլ։

4. Բարեկամ վերհասելոյ մ'ներառութեան դիմել։

Այս ամէն զիջողութեանց շնորհիւ գժուարութիւններն հարթած կը թըւէին։ Ամերիկացւոց նոր դեսպանը՝ Գ. Բէվերթի Ճոնսըն՝ նոյն տարուն հոկտեմբերին Լոնտրա հասնելով՝ եւ առանց ազգին ընդունելութիւն կը դրաւնէ, ժամանակին նշանաւոր՝ մարդը կը լինի, ամեն պատոյ եւ դրատառոյ առարկայ, ամեն սենեակ, եւ հանդէսներու գիւցազն, ամեն առաջարկուած յաժանակնելու ծանրագոյն եւ ոյժաւոր առաջնորդ։

Լոնտրայի գործաւորները կոչուեցք մի կուսակցութեան։ քաղաքագիտական խորհուրդներն եւ առեւտրական ընկերակցութիւնքն ուղերձներ կը մատուցանեն նմա։ Աստուծոյ բարի ջաղաքները կը մրցին նորա ներկայացութիւնը փոխելու եւ ատենախօսութիւնը լսելու համար։ զոր Լոնտրայէն Զիրինիրա, Պրայմ ընէն Պիրմ նկէմ կը պատրաստեն։ Երբէք չէր՝ տեսնուած զ հոգան մի՝ որ այնչափ խոսքի առատութեան ենթարկուած լինէր։ Միայն Լիվերբուլի մէջ իրեն ընծայուած կոչնանքի մի մէջ՝ Գ. Բէվերթի Ճոնսըն վեց քաղաքական ատենաբանութիւն արտասանեց։

Այսչափ պատակերութիւնով եւ այսչափ խանդագին հանդիսութեան հանդիսակ, որք ամենուն պէտք էր հաստատնէին թէ դժուարութեան ատեն պատճառներն անհետանալու. փերոյ էին երկու ազգաց մէջէն։ Լորա Միանիէն եւ Գ. Ճոնսընէն առաջադրեալ դատնագրութեան առաջին ծրագիր մի կը մերժուի Ամերիկայի արտաքին գործոց պաշտօնէէն։ Երիքորդ դատնագիր մի կը կնքուի 1868ին Ամերիկայի դեսպանին եւ Լորա Գլոսթէսթրի մէջ։ Լոյս ալ կը մերժուի Սիրայեալ—Նահանգաց ծերունական ժողովին։ Գ. Սրմիէրի մէջ բուռն աստեղութեանութիւնն եղաւ։ որոյ մէջ ատենին անգամ կը ստեղծուի այս առաջ անհիմիթ պահանջմանց սերմը։

Անուղղակի ցնորաց ատենութիւնն այն ժամանակ Պրիմ էր գործարարին գրանի մի կրքոտ ճառախօսութեան մէջ կը տեսնուի։ Գ. Համիլթըն Ֆիշի առ Լորա Գլոսթէսթրն ուղղած մի կնոջ ծանուցագրին մէջ։ եւ 1870 գ եկեղեցիներն ազատութեան նախագահին առ երեսխանութեան ժողովին ուղղած գրագրութեան մէջ։ Բայց այս գրութիւններն ու ատենախօսութիւններն որչափ եւ բարձրն ու կծու էին։ յարատեւութեան ու արդարացուցիչութեան տիպարներ կը հանդիսանին՝ Հէնէզիայի իրատարոյ տանին Ներկայացեալ ուրիշ հատոր (ամեն մէկը հինգ հինգ հարիւր երես) ամբաստանագրին հետ բաղդատելով։

Աստուծոյ խնդրոյն այս օր քան զոր ուշագ յառաջդիմութեան մէջ հետատքրքրաշարժ բան մը կայ։ 1855ին բան մը չպահանջուր։ հետեւեալ տարիներին՝ Ընդդիմադիր գէմ Ֆենիանները արբուածնդատանները նոյն իսկ ինքզինքնին վնասելով։ հանար քանի մի միլիոն պահանջելու փորձ մը կը լինի։ 1869ին հաշուեցցուցեր քանի մի հարիւր միլիոնի միայն կելնէ։ Վերջապէս 1872ին ալ բարեսիրկիլիանները հաշուեցցուցակ մը լրիւապէս Գ. Նապոլիոնի կը ներկայացուի։

Ինչպէս 1868ին Սիանդի—Բէվերթի Ճոնսընի գաշնադրութենէն եռաւ։ նոյնպէս 1870ին Աշինկթընի գաշնադրութենէն եռաւ։ ամեն մարդկ կը կարծէր թէ խնդիրը վերջնական եւ անդառնալի կերպով լուծուած էր, եւ թէ երկու ազգաց բանակցութիւնը ջէն կրնար երկար խն եւ ապրանք ալ՝ ապրանքներ կը հանար։ Ամերիկայի գեսպանին եւ Լորա Գլոսթէսթրի մէջ, լոյս ալ կը մերժուի Սիրայեալ—Նահանգաց ծերունական ժողովին, Գ. Սրմիէրի մէջ բուռն աստեղութեանութենէն եռաւ։ որոյ մէջ ատենին անգամ կը ստեղծուի այս

* Տես Մարտ թիւ. 1204

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնդրա 29 փետր. իրիկուն

Թագուհին այս իրիկուն Պիւքինկէմի պալատը մտած ժամանակ ողջունագիր կրող պատանիէ մը՝ որ խեղաղար կը կոչուի, եւ ձեռքն ատրճանակ մի բռնած էր, իսկոյն բռնուելով դիր մի գտնուեցաւ վրան, որոյ նպատակն էր բանի մի բանտարկեալ Ֆենիանների ազատութիւնը ձեռք բերել Ն. Վ. հնափառութենէն։ Ատրճանակն ալ ձեռքէն առնուելով տեսնուեցաւ. որ հին ու կարած պէնք մ'էր եւ լցուած չէր։

Թագուհին քիչ օրէն Եւրոպա պիտի ուղեւորի՝ իր ազգակցաց այցելութիւն ընելու։

Լոնդրա, Պալմոնատուն

արտաքին գործոց 1 մարտ

Երէկ կէս օրէն հաքը՝ տասնեւեօթն տարեկան պատանի մի Պիւքինկէմի պալատին պարտէզը մանելու յաջողելով, Թագուհւոյն դէմ ատրճանակ մ'ուղղեց՝ երբոր նա կառքէն դար կիջնէր։ Անմիջապէս բռնուեցաւ եւ տեսան որ սուր ճանակը լցուն չէր։ Ն. Վ. հնափառութիւնն ամենամեծ քաջասրտութեամբ ու հանդարտութեամբ կրեց այս ոճրագործ ապառնութիւնը, եւ յաւելի հետեւանք մի չզգաց։ Այսօր անուանեալն գնացել Թագուհւոյն եւ կատարելապէս քաջալերել զայն Ն. Վ. հնափառութիւնը։ ԿՊԱՆՎԻ

Փարիզ 1 մարտ

Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Վալենկիէնի պաշտպանութիւնն ի կերեւի եղած է, որովհետեւ Ամերիկա յանձն չառնուր բնաւ իր արդէն ներկայացուցած միջամտակցիրը չախտարարել։

Վիէննա 2 մարտ.

«Դրէսդէն Ասուիրս Օթոմանն» ընկերութիւնը սահմանագրով ժողովը այսօր գումարուելով՝ անարէն ժողովոյ անդամ ընտրեց Պ. Պ. Խրիսթաքի Զօկրաթօս Էֆէնտի (նախագահ), Զարիֆի Աֆէֆանտիին, Փոստարանաց, Աֆէֆանտ Ռաշի, Ս. Լաֆման, Վլասիոս, Օֆէնհէյմ, Լիբման, Աբէյ, Ռամազան, Ֆլորի, Ֆիլքս։

Նիւ Եորք 2 մարտ.

Անգլիոյ ծանուցագրին պատասխանն երէկ ճանաչուեցաւ։

Լոնդրա 2 մարտ

Գ. Կատամբին եւ Լորտ Դրանվիլ Հաստատակաց եւ Լորտերաց խորհրդարանները ուղղութիւններ տուին Թագաւորին դէմ գործուած սպառնութեան փորձին վրայ։ Ոճրագործը 18 տարեկան է, եւ Իրլանդայի է։ Պիտուորութիւնն էր Թագուհւոյն վրայ ատրճանակ պարպել Պիւքինկէմէն դարձած ժամանակ, բայց չյաջողեցաւ։ Վրայէն ոչ եւ այլ թուղթեր գտնուեցան Ֆենիանների ազատութեան վերաբերեալ։ Յանցաւորը բարձրագոյն տանջանքն յանձնուեցաւ։

Թագուհին շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովրդեան՝ այս պարագայիս մէջ ի գործ դրած անձնուիրութեան եւ կոլէջի իշխանին բժշկութեան առթիւ յայտնած ցնծագին ուրախութեան համար։

Վաշինկթըն 1 մարտ.

Ինպակուան ժողովը նի զէմ 55 ձայնով ընդունեց քննութեան ատաջարկութիւնն այն անձանց վրայ՝ որք վերջին պատերազմին ժամանակ պաշտօնական կերպիւ դէնք վաճառած էին Գաղղիացւոյ։

Գերլին 2 մարտ.

Պիսմարք իշխանը չուզեր կրօնական դաշնագիրը Մոտարագրել Վատիկանի հետ

Ամիէնք 2 մարտ

Ցանխարքայի Թագաւորն ու Գաղուհին այսօր Ամիէնքէն կը մեկնին յիսուիս, ուր քանի մ'օր պիտի կենան եւ յետոյ Գօրլէնտակ վերադառնան։

Լոնդրա 2 մարտ.

Ցամ. Բանա.	50 1/4
» փետ. 1869	60 3/4
» » 1871	72 1/2
Անդղ. Բանա.	92 1/2
Ագիոն	18
Սանէր	44

Լիվերբուլ 2 մարտ.

Բամբակ Մ. Ն. 6. 11 3/8

Ցախտած 8000 հակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շաբաթի օրը Ռուսաց վիհ. Աղէքսանդր կայսրը դահակալութեան 17րդ տարեդարձը լինելով, դիսպանատան մատուռին մէջ դոհաբանական հանդէս կատարուեցաւ, եւ կէս օրին մայրաքաղաքիս նուագահանդէսն բոլորտագրիս նուագելը լմնցնելէն առաջ։

Լէվրնի Հէրրլա կը ծանուցանէ թէ Ի. Դուբլ Գ. Գ. Աղարեանեանցն ներկայացուցած անգղլագլուխ տան մը հետ նոր պայմանագրութիւն ըրաւ նոր երկաթէ կամուրջի մի համար որ, արքունի նաւարանին եւ Կ. Պոլսոյ մէջ տեղը պիտի դրուի։

Ասկէց վեց տարի յառաջ Օրթագէղ հաշարտարեան մի կիներ ընպանոց ոստիկանութեան զինուորը շարաթի առաւօտ կամիջին դրուիրը կոխուեցաւ։

Ոստիկանութեան նոխորդ պրաշանեայ Հիւսնի փաշային փորձութեան երեսէն ոստիկանութեան խնամքը 25 000 լիրա բաց ունենալով, ոստիկանութեան նոխորդ հանրապետական Լամին էֆէնտին, որ հիմա Պարտատի դատարանի հանրապետական անուանուած է, Կ. Պոլիս կոչուած էր, որպէս զի յ'շեռալ բացին պատճառները բացատրէ։

Լամին էֆէնտին անցեալ շաբթու Կ. Պոլիս հասնելով հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ իր առջի պաշտօնակցաց մի քանիին հետ, եւ ամենն ալ բանտարկուեցան։

Օրերն երկարելուն պատճառաւ Շերքէյի խայրիէի շոգենաւերն այս առաւօտ կէս ժամ կանուխ սկսան իրենց երթեւեկութիւնը։

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՈԼԻՍ

ԵՓԱՄԱԸ ՈՒՏՈՒԱԾԷ

21 փետր. երկուշաբթի իրիկուն	55	32
22 » երեքշաբթի առաւօտ		
բացուեցաւ	53	35
կէս օր	56	3

Կ. Պոլիս 21 փետր.

Սօսինկ մէնէրալի բաժինք Ռէդ. լիր. 11 1/2

Փրէմի	»	» Օսմ. լիր.	14. 1/8
Երկաթուղւոյ	»	Դր	173
Փոխ. 1863	»	»	335
» 1865	»	»	141
» 1869	»	»	308
Թրամուէյ	»	Օսմ. լիր.	13.75

Ա.Զ.Գ.Ա.Յ.Ի.Ն

Օրագիր ազգաթ տուր ընդհ. ժողովոյ իր սովորական ճաշակին համեմատ նեղարագրած է, այսինքն սուտ ասելով համեմուած։

Բարեբարեաւաբար՝ հաղորդուղ ազդ այնինք ներկայ գտնուելով ժողովին՝ կրնան դատել Օրագրի դրածներուն արժէքը։

Յոկայն Օրագրի հոգը չէ. եթէ ներկայ գտնուողները չեն խաբուիր, բացակայներուն մէջ ապրշներ կրնան գտնուիլ եւ Օրագիր ալ իր յոյսը նոցա վրայ դրած է։

Կը լսենք թէ Մեծ. Տրքմոր Մօրթմանն՝ լրագրոյս 1201 թուով մեր բրած քանի մի դիտողութիւնները նկատողութեան առնելով ուշադրութեան արժանի կէտեր գտած է նոցա մէջ, եւ ըստ այնմ՝ իր հետազօտութիւնները կը շարունակէ։

Մեր ոտացած տեղեկութիւնց նոյելով, Հայաստանի մէջ տակաւին բազմութիւն տեղապիր արձանագրութիւնք կան, որք ընդօրինակուած չեն եւ որոց մէջ ալ անշուշտ շատ պատմական թանկագին տեղեկութիւնք կան մեզ անծանօթ։

Նիմանանք թէ Մեծ. Տրքմոր Մօրթմանն՝ ի խնդրոյ բազմութիւն անգիպոյի դիտակցանց եւ յատուկ հրատարակչաց Անգղիոյ Վսեմ. դեսպանին՝ վազը նոր ճառախօսութիւն մ'ալ պիտի ընէ ի Բերլին։

Նմանապէս կիսանանք թէ Գուտ-Գաբրու ի կոզմի ուսումնասէր ազգայինք ալ Տրքմոր Մօրթմանի ճառախօսութիւնը լսելու փափաքելով, բազմարդիւն դիտակցանն ի Գաւմ-Գաբրա հրաւիրել կը խորհին։

Մեր կողմանէ գովելով այս խորհուրդը կառաջարկենք որ եթէ կարելի է, Ս. Պատրիարքին կոչէն դրրուի հրաւէրը, եւ Մայրէկեղեցւոյ վարժարանին մեծ սրահն ալ ճառախօսութեան տեղի պաշուի՝ իբրեւ ամենէն յարմարագոյն։

Ամասիոյ մէջ Գեր. առաջնորդին դէմ գրգռութիւններ եւ գժգոհութեան ցոյցեր ծագելով, Պատրիարքարանը հետզրոյ հրաման գրկեց Գերդ. Եսայեանի, որ առ այժմ երթայ Մարզուանու վանքը նստի. մինչեւ Ներքոյին Նորին Հոր առաջնորդ Գեր. Պետրոս վարդապետը քննիչ կարգեցաւ, որպէս զի Ամասիա երթայով Գեր. Առաջնորդին դէմ ծագած գժգոհութեանց պատճառներն անկողմնապարարար քննէ. պատճառները՝ զորս Գերառաջնորդն եւ իր հակառակորդներն իրարմէ խիստ տարբեր կերպիւ կը ներկայացնեն, ինչպէս որ կը տեսնուի հետեւեալ դրութենէն՝ զոր Գեր. Առաջնորդը գրած է մեզ հրատարակելու ինդրանօք։

. . . Էֆէնտի.

Ի Պատրիարքարան խրիատ եղիք (կամ խրիատած) տեղեկագրի ներփակեալ դատաճէնիս՝ իր մեռադրին ճշդութիւնը լաւանցքի մէջ վաւերացեալ տարժանահատատ անձը դիսպատաճոյ մը բնակիրը ձեւը ձգած եւ մտերմութեան ներկայացուցած է ինձի. նամակագրին տիրաը Եղեսեանի հետ ինչպէս ըլլալը հատկեալ ուղղը Ս. Հայրիկէն թող հարցնայ. որ ի Տրապիզոն եղած ժամանակը ապէկ հարկցած է նոա։

Աժիոի մը չափ է որ Ս. Հայրիկը նախորդ ամսոյ 8ի հետազրութեամբ (զոր դատաճէնը ներփակեալ կը տեսնաք), դիս յանիրաւի քանարկած է ի վանս Մարգուանու։ «յանիրաւի» կրսեմ քանզի ամենայնիւ ոստոյգ դրութիւններուս (իսկ թէ հետազօտուէր դիւանատունէն) եւ ոչ մէկուն տիանէ չդնելով՝ կարեւորութիւն տրուաւ դրութեանց եւ հետազրութեանց այնպիսի բնաւանի հարատահարչաց, որք տեղութեան վճարելիք տուրքը խարգախելով, ոնդոր եւ ալքատիկ ժողովրդեանս 3—4 հարիւր լիրան կեղեքած են. այսպիսի կեղեքման ներկառամբ հոկոզութիւն կը գտնեն ոստոստիկան թեղիները. քաջալերելով զառաջնորդս. նա մեռանիք Որպէսզի պատճառէս պարտաւորեալ դիշերով 3—4 հարիւր ոսկի կեղեքած են. այսպիսի կեղեքման ներկառամբ հոկոզութիւն կը գտնեն ոստոստիկան թեղիները. քաջալերելով զառաջնորդս. նա մեռանիք Որպէսզի պատճառէս պարտաւորեալ դիշերով 3—4 հարիւր ոսկի կեղեքած եմ

Գալիլէ բանաստիւեղծս պատճառը այն ըլլայ որ, վարչութեան ծանրը գրաւելնոց վրայ կրաւելունք մ'ալ չ'աւելցնելու նպատակով տեղական կառավարութեանց ձեռօք կարգադրել կուտամ աղդ այնոյ գործերը՝ յատուկ անդամ անկախոյս մէջ հիւանդ պատուիրած՝ քիւրդիստան միոյն։

Իսկ բանաստիւեղծս պատճառը կարծեմ ուստոնց եւ ոչ մէկը չէ, բայց եթէ վանուցս մէջ տարիէ մը հետէ բացուած դիւրիօթիկ դպրոցին չ'գոյութիւնս միջոցներու ձեռք տանուելս եղած պիտի ըլլայ։ քանզի այն դպրոցին չը գոյութիւնս Ձեռնարկութեանցս նիւթատուն է։ Ս. Հայրիկը ի պատասխանի նախորդ տարուան հոկտ. ամսոյ 31ի գրութեանս 1302 թուականաբար կրոյ հրամանաւը կը պահանջէ ինձնէ Յոհնանագրական գործադրութիւն, եւ ոչ կը հարցանեմ Նորին Սրբազնութիւնն թէ, ինքը իր գոնուած դասաւորութեան մէջ եւ պոլսեցիք պոլսոյ մէջ կրցա՞ն ոհնանագրական գործ։ միայնութեան ոգիները առանց սահմանի մէջ սեղմելու, եւ այն ա՛չ ոսկու պատերազմներով։ այն միջոցին պոլիս ուսումնական խումբ ունէր։ իսկ հայ էդիսանան ա՞վ ունի։ մի՛ գուցէ պոլսոյ կրթութիւնն այս տեղինը մեծ նեղութիւն վարչութեան ուչքին։

Ի. Եթէ այս ոչ չէ, այն ոչ չէ։ հուգա ինչ է։ եթէ կարծեղ օրուան եկեղեցոյ մէջին անցքն է, անոր ալ պարագայն ներքնակեալս խնդիր ունեցողը թո՛ղ խնդրուսէ։

Ինչ որ ոչ բլլայ, ինձի նման Ցարի մը՝ վարչութեան ոչէս Աստուած մը չատ չէ, քանզի կարող է երբեմն (թեռեռս գիտամամբ) իմալ ասալ գիւրաց անուանարկել զիրա, եւ թէ՝ Ս. Հայրիկը մոլորուէ չէ որ բանաստիւեղծս յանկարծ բանաստիւեղծը գուշակէ։ ուստի քաջայայս եմ որ յիշեալ հեռագրալ խոստացուած քննիչին դալս ասալ չերկարիր։ եւ կամ (եթէ այլ եւս պիտի երկարի) քննութիւնը Մարկուսոնս զանէ մերձակայ թեմերու ժողովականաց յանձնուի, որոյ ամենայն ինչ մերկապատանոց կրլլայ։ եւ հետեւաբար տեղական կառավարութեանց առչէրը ունեցող նախկին ազդեցութիւնս կը վերանոյզ է Ազգ. վարչութիւնը։

Այսու եթէ ասուց ա՛չ մէկին ալ չընէ Ս. Հայրիկը յանկարծ բանաստիւեղծս եւ անուանարկութիւնս դէմ հրապարակական լոգաբիս խորհրդաւորութիւնը՝ ինչպէս միւս պաշտօնակցացդ՝ նայիցէս ձեր իրցին կը յանձնեմ։

13 փետր. 1872 Ց. Ե. Եղեռեան
ի Վանս Մարգարեանս

Այս նամակին մէջ յիշուած եւ ներքնակեալ տա մեզ դրկուած անգլիկագրին պատճէնը բաւական երկար լինելուն համար յաջորդ թուոյ կը թողանք։

1871 դեկտ. 18 ի Գալաքիւղ

դիւղաքաղաք

. . . խմբագիր.

Կոգոմիզ եւ հանդէս Վարդապետանանց, որ ի բազում գործերէ ի վեր բոլորովին դրեան թէ անհնազանդ կրօնասէր էր իր Նախնեաց հայրենի ուսման, գրականութեան եւ յեղուի դաստիարակութեանց բարգաւաճմի ազգասիրց եւ պատուոյ երկանց, Նաւմանաւանդ անհոգ կղերաց եւ տասնորդաց թաւլամարթութեանց, որոյ վասն ազգասիրութեան եւ լեզուի յառաջդիմութեան ապատ լրագրաց, իր արծարծման եւ նուազ չառաւելութեամբ չէր կրնար ներդրծել զհասարակութեան ազիտութեան եւ չարաբարոյական դրդմանց զարգացումը չէրար։ ուստի

ուսումը եւ դաստիարակութիւնը իրենց մէջ՝ ոչ թէ տուաջին՝ այլ երրորդ եւ հինգերորդ կարդէն էր հասնաւած իրենց ուերորդ իմն։ Վասն որոյ խիստ աչխատութիւն եւ ջանք գիտաց էր անոնց մէջ դասաբակութիւնը մշակել եւ ծաղկեցուցանել։

Իսկ ահա այս դեղեցիկ գործառնութեան յառաջադիմութեան անձնանուէր եղած է տնաւուսիկ երեք տարիէ ի վեր յիշեալ նահանգին առաջնորդ Գեր. Յոհաննէս Ծ. վարդապետն, որուն առանձնաշնորհութեամբ ի Կարսիդ եւ ի նոյն Սուրբ տեղիս Լեչ Քիլիսէ, ի Վարաշխակերտ, ի Գարաքիլիսէ, եւ այլ եւ այլ զանազան գիւղաքաղաքս տասնմեն դպրոցներ կանոնաւոր գրութեամբ հաստատուած է, եւ տնանց ընթացքը որ քան զոր բարեաքել ու նոսա օգտաւէտ միջոցներ ձեռք բերելն չի փերջանար անխոնջ հոգատարութեամբ։ զոր արիսկ այս տարի ի Գարաքիլիսէ բուսական գրատնց գուռարով մը գնելն մը ծախու առաւ։ որուն մէջ կողմը չինուեցաւ 8 խանութ եւ հարեւանց փուռ մը։ որք սիրտ կը գործածուին տարեկան փարձանքով։ եւ միւս կողմն այլ յաջորդ տարին պիտի չինուի։ եւ ընդհանրապէս նոյն գիւղի դպրոցի ծախսը տարուէ տարի անոնց վարձանքով հոգալու համար նոյն դպրոցին մշանջենաւոր կարաւածք պիտի ըլլան անմիջապէս։

Ցա մանաւանդ Իշխիլիսէ հոչակաւոր Ս. ուխտին չէնքերը։ որ իր գառն ազգասութեան եւ չքաւորութեան ու հնաւելեան ազազաւ գլխովին խարխարեալ եւ անչքացեալ էին տանէ մը ի վեր, նոյն բարեջան առաջնորդի աչխատասիրութեամբ շատ մեծի մասին, կամ լաւ եւս ասել, բոլորովին նորոգեցան իրենց շրջապարիսպով հանդերձ, մանաւանդ հարաւային պարիսպը (որ գրեթէ կէս մը գմեն ուելի է)։ Նպատակ եւան տարաբին հպատոյն լինելով զատ ի վերէն հեղեղաց յոտնուելի ի հիմանց քանդեր էր։ եւ օրէ օր կործանել կսպառնար։ այս պարսպին հիմն ծայրէ ի ծայր երեք կամ երկուք ու կէս գրեթէ խորունկութիւն ունէր։ որուն պակուը անակնուելի եւ անկարելի համարուած էր սեռողաց։ բայց յիշեալ Առաջնորդին զարմանալի աչխատասիրութեամբ հիմն չինուած եւ նորոգուած է ի հիմանէ որ եւ ինքն անձամբ անձին, առուսուէն ցերեկոյ, երբեմն նիգ ձեռքն առնելով խարիսուլ քարերը չրջելու եւ երբեմն թէ առնելով հողերը տեղելու անխոնջ։ ի գործառարաց անդուլ կաչխատէր եւ եւս վանուց հին անհեակները՝ ուր մէկ մէկ խրճիթ էին ազամ կրկնայարկ եւ ի կրկին գասիկոս յարիներեան թէ եւ ի ուռիսը գրեա թէ յետին չքաւորութեամբ կը հաստչէ։ բայց Գեր. Առաջնորդին չնորհս նոր նոր տարուներ ձեռք բերելէն չի փերջանար։

Քանզի անկարգութիւններ թէ ի չրջակայ քրդաց եւ թէ լոյս եւ այլ չարաբարութիւնքի յուզութիւն վերաձուեցան տարին քաղաքաւորութեամբ։ որոնց մէկը միայն յիշելով կրնան հայրենասէր ազգասիրները միտներ մտիարերել։ Մէկրաժանէ տնաւուսը գիւղը մերձ՝ ի Կազոմիզ՝ կին մը ի ծայրէյոյ ալաղդեաց յուրացու թեան ընկղմեցաւ։ որուն մեծամեծք ի քրդաց անթիս պարդեւներով փարձատրել կը խոստանային՝ միմիայն իրենց դեռին վրայ անյոդդյոդ մնայու տպագաւ։ Յոհնանէս վարդապետը զանիկայ անոնցմէ ազատելէ եւ ազգասուցանելոյ յուղութիւն ածնց, որ ըստ մեր դրութեան անհաւատալի քաջութեան արդասիք մը էր։

Այս այս եւ այս տեսակ արտաքնութիւններ թէ ազգին եւ թէ դպրոցաց ձեռք բերելն երբէք չի դադարիր։ վասն որոյ կը խնդրենք, արդոյ խմբագիր ձեր պատուական Մասիս լրագրին մէջ հոսանիս անկիւն մը չնարհէր ի յորդոր եւ ի խրախոյս Հայաստանեաց կղերոց եւ ի յոգաւ տպրին, որ եւ մեռելք տիկնաւոր հրատարակութեան նամակիս ընդունիչք Գրիգոր դաւառեր։

(Գրաբարէ-Էջեան)

Ի. Գէրա 10 փետր. 1872

. . . Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ.

Անձնական գործով Գրուսայ դնացինք, ուր ի բաւական մեծ մարդասիրութիւն գտանելիքնք բոլոր անոնցմէ, որոց հետ ասիմ ունեցանք տեսութիւններ ընելու։ եւ վերադարձանք։ Վաղարշին Հայ հասարակութեան մէջ գժբաղդարար տունէ մը ի վեր տեղի դաւած երկպառակութիւնը ատիսուին կ'չարաւնակէ ի դատարդոյ։ Հինգ քառանդամներ որ երկպառակութեան հետեւանքը միաձնակ կը տանին գրկուած մնալով խրատեց քանանդամներն պարտաւորեցան, ապատին նոյն տարատ վիճակի մէջնեն, որ քիչ ցաւ չպատճառեր անկողմնակալ մէկու մը։ որովհետեւ իրենց դարտանան ծառայելու հաւատարմութեան փոխարէն եկեղեցիին տարուած ոգնութիւններն նրուանդելով ընտանեօք խեղճ վիճակի մէջ մնացած են։ Ցս տասնք տեսնելով սա փարձկի թէ հակառակութիւնները մեր ազգին մէջ ուելի կրքով քան թէ յառաջիներբերու նկատումով ծագիլն եւ չարունակիլն համար միչտ կործանումն բամանուին եւ ազէտ կ'բերին, քան յառաջիմութեան արդասիքներ։ Պրուտցիները՝ այս երկպառակութեան մէջ քան մը չչանելէ դատ մշանջենաւոր եւ մինչեւ անմոյնելի ատիճան իրարու սիրտ վիրաւորած են։ Վնասուն պատճառը տնոր վրայ կինայ՝ որ սկիզբն ծագում առաւ, եւ որուն մէջ բլլալը ի հարկէ յայտնի է Վարչութեան։

. . . Խմբագիր, բան մը՝ որ ամենէն ուելի ծանր եւ սոսկալի էր, սա հեռաւորն էր։

Ուսումնասիրաց անունով ընկերութիւնը որ 1866 թուականէն մինչեւ հիմայ կ'չարունակէ եւ բաւական արդիւնաւոր եղած է, իր մէջէն գործադիր մարմին մը որոշելու համար գաւառուած էր ազգային դպրոցը։ ուր մենք ալ գրանուեցանք, եւ կը նամագրուէր Արիստակէս վարդապետ Ձեռնասունն Թարթուղիմէոս եպիսկոպոսին Դիտել արժան է որ այս քարուէարկութիւնը տարաժամ էր։ Թարթուղիմէոսն՝ բնաւորութեամբ նոր գործադիր ժողով մը կազմելու, որպէս զի իրմէն կուսակցութիւնէն եղող անհատներու յանձնեն գործը։ միւսներն ալ կասկածելով որ եթէ այս իշխանութիւնն անոնց ձեռքն անցնի, ընկերութեան դրամագլուխը ոչնչանայ, եւ ի դատաստանութիւն Թարթուղիմէոսի դէպքերու համար կոչնչանայ, կուզէին որ արդի գործադիր ժողովը այդպէս չարունակէր մինչեւ դիմերանասաստութիւնն խաղաղութեան։ բայց վերջապէս Թարթուղիմէոսեանք յաջողեր էին ընտրութեան գործն յառաջ վարել։ ուստի երբ քան օրինի քաւարկութիւնը կիլլար։ Հիզմանեան անունով մէկը դրեթէ ոչինչ պատճառի համար մէկուն դէմ յարձակելով Պէրն տատիրեն . . . յանաչարանով անիծուրն եւ անարգ հայհոյութիւններ փոխեց ընդ դէմ հաւատաց եւ կրանի եւ համնատութեան։ Արիստակէս վարդապետ ալ՝ որ իր գլխուն վերարձը հաւատարի եւ բարդիանի պաշտպանութեան պաշտօնէի կերպարանք կրներկայացուներ, տասնց գասուելու եւ կամ գնել մեղմով մը խրատելու՝ գրեթէ երբեւ ծանրակշիռ ատենարանութիւն մը նոյն հայհոյութիւններն հանդարտ եւ անխրատով բոլոր հանդիսականաց հետ մեկ կընէր։ մենք չկրնալով տակել լաւութեան ատաքանին, ուզեցինք խլրտիլ, բայց մէկը որ ատենին ինձի նստած էր, խնդրեց թէ այն հայհոյիչն ալ ջերմ Թարթուղիմէոսեան մ'է, եւ պատրաստութիւն հղած էր ատենց կողմէն կոչ բանալու, եւ

տարի կը վնասէին յարձակման, ուստի խոհեմութիւնն չէր ձայն հանելու։ Ասոր վրայ տեսնելով որ չպիտի կրնանք համբերել, դուրս ելանք, յաջորդ օրը փարդապետին դարձանք, եւ իր անտարբերութիւնը մեզի ցաւ տուած ըլլալը յայտնեցինք։ Վարդապետը կըսէր թէ անգիտութեամբ կրնան չյիշելով թէ կրոնքի զէմ չհայհոյելու համար գիտուն ըլլալու հարկ չկայ։ եւ մանաւանդ թէ ինք տարի ունէր զան խրատելու։ Վարդապետին իմացուցեալով թէ զուք ուելի կարուն արծարծելու տեղիս կը ներկայացունէք հոս քան թէ խաղաղութեան պաշտօնէի, բաժնուեցանք Սեծ. էֆէնտի։ ատանց վրայ Սմեն. Գարագիսարք Հօր եւ Ազգային փարչութեան ուչադրութիւնը կը խնդրեմ յոգուտ բարի Պուսացի հղբարց։

Մնամ Ձեզ եւ Ազգիս յատաջիսնութեան ի սրտէ փարատոյ

Ց. Մ. Ջ.

. . . Խմբագիր.

Թագիս մէջ նորաստ կազմուած Ընկերութիւն՝ յատրաց անուն Ընկերութիւնը՝ մաշիս երկանս վարժարանաց աղքատաց աղաչոյ նպատակեալ. փոքրագոյնք՝ նոցա պէտք եղած գրքոյկները ծրարելս չնարհել բարեհաճեցաւ այս մօտ օրերս։ խոստանալով նոսա՝ ուրիշ օրատակաց եւ պիտանի գրքանները ալ չնորհել։ Արդ այսպիսի մեծ ձեռնասուութիւն մը երախտապարտ որդոց ընդունելով եւ մեր սրտերուն խորին եւ անկեղծ չնորհակալութեամբ հաւատալիքը սոյն ընկերութեան պատուական անդամոց յայտնելս վերջը, յառաջիմութիւն եւ զարգացումն կը մաղթենք իրենց բարեգործական ընկերութեան։

Կը խնդրեմք . . . Խմբագիր՝ որ մեր ներկայ գոյն չնորհակալեաց դամակնուս Ձեր պատուական լրագրին մէջ մէկ անկիւն մը չնարհել բարեհաճիք։ որպէս զանոնք կանխաւ մեր չնորհակալութիւնն յայտնելով եւ Ձեզ՝ մնամք

1872 փետր. 19 Ամենախոնարհ ոյսանկիրգարու Նէնի Գաղուի վարժարանի

Մէնրան Ի. Գարաբաղեան Ենովք Եղիշեան
Յակոբ Եղիա Մէրան Տատիեան

Խոսրովլու, 21 փետր. 1872

. . . Խմբագիր.

Երկարագ նամակիս ձեր պատուական լրագրին մէջ անկիւն մը չնարհել բարեհաճիք։

Ահա տարիկ գլխ գլխ մէջ երկու տարիէ ի վեր հաստատուած «Ընկերութիւն խնամակալաց Ն. երիտա. վարժարանաց» անուամբ ընկերութեան հաշուետուութիւնը, զոր իր տնօրէն ժամանակը երկրորդ տարեկան շրջանը լրացուցած ըլլալով կը ներկայացնէ յաղդելի անդամոց։

ՀԱՇՈՒԵՏՈՒԹԻՒՆ

1870 յունվ. մէկն մինչեւ 1871 դեկ. երեսուն մէջ։

ՄՈՒՏՔ

		Գրշ.
1870	Տունանկնելէն հաւաքուած տոկ	1219
»	Փոնոգիսին մէկ տարուան տոկոսը	61
1871	Տունանկնելէն հաւաքուած տոկ	936
»	Փանոգիսին մէկ տարուան տոկոսը	65
»	Նոր էր	5
		2284

ԵԼՔ

		Գրշ.
1870	Զանազան ծախք	195
»	Մէկ տարոյ քանցելիա (թիւ 468941)	599 10
»	Փուքրէչի վիճակաւոր, թուղթ մը (Ճարք 4326 թիւ 75)	103
»	Բամէրի երկաթուղեաց վիճակաւոր թուղթ մը (թիւ 209961)	368 20
»	Ս. վճարման համար	126 10

1871 Ջանազան ծախք		26
» Երկսիմեպեպ Բ. վճարման համար		127 20
» Նոյն երկաթու գիւն ուրիշ թուղթ մը (թիւ 645747)		653 10
» Երկու թղթոց Գ. վճարման համար		191 10
		2390
Գասպարաս սահակ		394
		9784

Ի Դիմաց Հնօրէն Ժողովոյ

Ատենապետ Գանձապետ
Ը. Ա. Ա. Հ. Բ. Ա.
Մեծիկեան Մարտիրոսեան.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԳԱՂՏՆԻՔ

ԱՄՐԻՄՆԱՒԹԵԱՆ.

Ի Ա. Մ

ԱՍԻԱՅՆՈՐԴ ԱՄԻՍՈՆԱԿԱՆ ԿԻՆԱՑ ԳԱՍՆ ՀԱՐԱՒՍՏԱՅԵԼՈՅ

Ի

ԱՏՈՒՆԱՒՈՐԱՑ

Գ. ԳԱՅՏԱՐԱՆԱՆ

Ս. ԱԲԵԼԵԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿ

Ամուսնական կենաց ուխտաւորեալներն յառաջ եկած ազգականին եւ նոցա դարմանները ցոյց տալով կարկառոյ եւ օգտակար աշխատասիրութիւն մ'է, ամուսնացու. երիտասարդաց եւ օրիորդաց ընթերցման արժանի.

Կը դտնուի Գամաքեան երդարաց եւ այլ գրավաճառաց քով. Գին 4 Մ՚Ջ դր.

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԳԱՂՂԻԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԸՆԹՍՐՑԱՆ

Ի ՊԵՏՍ ՀԱՅՈՑ

Տպագրեալ 'Ի Ս. Էջմիածին մ՚մաքուր թղթի վրայ. քանի մը պատկերներով, յատկապէս Սպարապետ Գալստեանցի եւ ամեն Հայրենիքներու. Հանար. որք կը փախչին դժնեակեան եւ դիւրին եղանակաւ վարուելիք Գաղղիարէն լեզուի ընթերցման մէջ։ բաղկացած է երկու մասներէ, յորոց առաջնոյն մէջ կը պարունակին դրեր. վանկեր, բառեր, կարճ ընթերցուածներ՝ Հայոց դիր Հնչմամբ եւ Հայերէն Նշանակութեամբ միասին. իսկ երկրորդին մէջ կը պարունակին բարոյական մասնութիւններ եւ Ազգային Պատմութիւնէ ու. Աշխարհագրութիւնէ գաղղիարէն թարգմանուած հատուածներ։ Կը ծախսուի կրօնաւորաց Դին 100 փարայ։

ՍՕՍ

Ե Ի

ՍՕՆԴԻՊԻ

ՄՂԿԱՍՈՒՆԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿ

ՍՕՐԻՆԵԱՆ

ՄԵՍՐՈՊ Դ. ԹԱԼԻԵՒԱՆՑ

Կը դտնուի Գամաքեան երդարաց եւ այլ. գրավաճառաց քով. գին 4 դր.

ՕՐԻՈՐԴ ԼԱՊԼԱՆԹԻՆ ՀԱՒԼԻՆԱՅ ԺՕՐԺ ՍԱՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՍԱԾ

ԳՐ. ՉԻԼԻՆԳԻՐԵԱՆ

Տպագրութիւն Ցեղեկան

Բանաստեղծաց ուշադրութեան արժանի ժամանակակից վեպ մը։ 268 Երեսներէ բաղկացեալ։ կը ծախսուի Հայ գրավաճառաց քով եւ Ջաքմաքճեանի քով։ թիւ 10 Տէոէէոնց վաճառատունը։ գին 18 ղուրուշ։

Ա. ՏԻՄԱ ՐՕԼԻՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՍԱԾ

Գ. ԳՐ. ՄՍԵՐԵԱՆ

Տպագրութիւն Ցեղեան

Սիրահարական դպրարիկ վիպասանութիւն մը։ որուն մէջ աշխարհածանոթ հեղինակին ասողանդը բացուած կը գտնի։ եւ որուն մէջ մի ասողը մարդկային սրտի մէջ մի թելը կը թրթռացնէ։

Կը ծախսուի Հայ գրավաճառաց քով եւ Ջաքմաճեանի քով։ թիւ 10 Տէոէէոնց վաճառատունը։ գին 10 ղուրուշ։

Ա Ռ Ա Կ Ք

ՑՕՀԱՆՆԻՍ ԳՈՒՆԼԱՎԻ

ՁԻՆԻ ԳԻՐՔ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ ԱՍՏՈՒԱՐՇԻՆ ԲԱՐԵԱՅ

ԳԱԲՐԻԷԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՇԿԱՆԱՆ

Մեծանուն Շիրազ առակախօսին այս լինելիք գործը, որոյ ճոչակն արդէն տարած էր ոգիոյ քանասիրաց Գեր. Գաբրիէլ Եպիսկոպոս Ա.յվազեան՝ նախ Պենետկոյ Բազմավէպին եւ ապա Մասեաց Աղաւնւոյն եւ Ծիածանին մէջ։ այս անգամ ամբողջապէս վերադարձնելով 'Ի լոյս ընծայած է։

Աւելորդ կը համարինք ըսել թէ Գեր. Գաբրիէլ Եպիսկոպոսի այս աշխատութիւնը հոյ բանասիրաց երկարաժամանակեայ փոփաքանացը պատասխանելով. մեծ գոհութեամբ պիտի ընդունուի ամենէն, ոչ միայն գործին կարեւորութեանն ու պիտանութեանը՝ այլ եւ. ճարտար եւ զեղեցիկ թարգմանութիւնը պատճառաւ, որոյ մէջ ոչ ոք կրնար Գեր. Գաբրիէլ Եպիսկոպոսի չափ յաջողիլ։

Կը գտնուի Ամսեան գրատունը։ 'Ի Յակոբեան խան, եւ ամեն հոյ գրավաճառաց քով. գին թղթակազմին 6 ֆրանք։ կաշիակազմ 7 ֆրանք 50 սանդիմ։

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԱԶՄ ԴԱՂԴԻՈՅ ԵՒ ՕՐՈՒՍԻՈՅ

1870—71 'ի պատերազմին հետաքրքրական պատմութիւնը որ թերթաւ թերթ կը հրատարակուէր վեհեռակոյ Մխիթարեանց տպարանէն։ հիմա ամբողջապէս լմնցած եւ երեք հատոր ձեւացած ըլլալով կը գտնուի Ցեղրաս խանի գրատեղեակը եւ ուրիշ գրավաճառաց քով։ Թղթակազմին գինն է 10 ֆրանք։

ՇՈՒՆԵՈՒՑՄՈՒՆԴ

Ապէրային Հիւանդանոցի կոլեսածուածներէն Եէտի-քուլէի մօտ Ս. Բարիզ եկեղեցոյ կից արձարանը։ Նոյնպէս Հիւանդանոցի գէմն եղող գեղեցիկան արձարանը։ եւ անոր մօտ եղիսաւորեալներն կից եղող արձարանը 1872 մարտ 1էն վերջու պիտի արուին։ ով որ կուզէ յիշեալ երեք կալուածները վարձու բռնել։ մինչեւ արշալոյս թրուականը կը հրաւիրուի 'ի մեծ Նոր խան մէջին յարկ թիւ 49 Աղդ. Հիւանդանոցի գրասենեակը։ ուր հարկ եղած տեղեկութիւն եւ պայման պիտի ըլլայ։

Եէմէն դանուած իպսիրական գրաց Համար կէսը Գոնցիլատ բռուած, եւ. միւս կէսը Հիւանէյաս բռուած նաստատուցիները հանելու պայմանատ. 25000 օրական Բէյիսի բրինձ գնահատութեան պիտի դրուի յառաջիկայ չորք քսարթի 'Ի Ցարի Շուրա։

Ուստի յիշեալ բրինձը մատակարարել ուզող վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ օրէն յառաջ դալ 'Ի Ցարի Շուրա, եւ հոն տեղ վաճառականաց յատկացեալ սենեկին մէջ կանոնաց գրատկացեալ սենեկին մէջ կոխուած պայմանագրին մէջ օրինակը ուչքէ անցունել։

16 փետր. 1872

Ի Դուռն Սպարապետի

Կայսերական զօրաց պիտանիքը հաշուոյ 50000 արշին կիւվէզ բուրդ է չէրքիս։ 40000 արշին ֆինա. բուրդ է դայթան։ 20000 արշին ճերմակ թիւրէ դայթան։ 20000 արշին կիւվէզ մեստրեակ չէրքիս դեղատաւթեան պիտի դրուին 'Ի Տարի Շուրա, հինգշաբթի որը։ փետրվարի 24ին ժամը ցին միջոցները։

Ինչպէս այն վաճառականքը որք յիշեալ տարրանքը ասրա. յանձնաս առ կրնան։ պէտք է որ յիշեալ օրէն յառաջ երթան 'Ի գ.ուսան Սպարապետի եւ հոն Ֆինանսականաց յատկացեալ Ընենեակը այս պատճառիս համար պատրաստ եղած պայմանագրին օրինակը ուչքէ անցունեն։

19 փետր. 1872

Ի Դուռն Սպարապետի

Այս լրագիրը չորեքշաբթի երեք անգամ կը հրատարակուի. երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան անգերն են Գ. Պոլիս Զինէլի խանը վերի յարկը թիւ 6 Մասիսի խմբագրատունը։

Ինչ պատասխան մէջ հետեւեալ հոդաբարձուաց անունները։

ԻԶՄԻՐ. Սահիպան ազա Ցէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թորոս ազա ռոսկիրչ
ԱՏԱՆԱՍԱՐ. Մեսրոպ ազա Ց. Գէորգեան.
ՓՐՈՒՍԱ. Սահիպան ազա Թանկէրեան.
ԹԼԿԱՐԱՅԻ. Համբարձում ազա Քուզուքէպաշեան.
ՑՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր ազա Էլմասեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ ազա Պատուելի Քաջարեան.
ՍՈՒՏ. Մկրտիչ ազա Փոթիկեան
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Գ. արդան Էֆէնտի Սրգսարեան.
ՍԱՍ. Մ. ազա Խաչիկեան.
ՏՈՒՓՇԱՆ Մկրտիչ ազա Ալշեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկոլայոս ազա Տէր Մարգարեան.
ԵՐԶՆԿԱՑ. Թոքիսա ազա Բաղրատեանի.
ՍԻԶՐԻՔԱՅՍԱՐ. Կարապետ ազա Վարդանեան։

Մրիչ քաղաքներէ ստորագրուել ուզողներն այս տեղերէն մէկուն հետ իրենց Ֆրանկիպիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Ա. Ս. ԻՆՃԻՃԵԱՆՑ

Ի ՀՅԱՐԱՆՑԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Ա. ՅՈՎՀԱՆ ՅԻՆԷԼԻ ԽԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓԱՐԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ

22 ՓԵՏՐՎԱՐ

(ՅՕՄԱՆԵԱՆ ԼՈՒԱՅԻ ՀԵՑ 100 ԶՕՒՈՒՈՒՑԵՆ)

Լոնդրա 3 ամիս դուրաւ 108։/։
Մարսիլիա »

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐՍԱՄՈՅ

19 ՓԵՏՐՎԱՐ

Անգլ. լիրա	դուրուշ	109.6
Նաբոլէոն ոսկի	»	86.37
Խիքէհլոլ սուս	»	89.10
Գրբրմիզ	»	51.25
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	105.22
Գշինձ	»	118.30

ԿՈՅՍԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՓԵՏՐՎԱՐ

Ա Ր Մ Ա Տ Ի Փ

Ցորեն կարծր	Գէնսպարպիր	32	—36
» »	Ազգ	34	—37
» »	Գալէրք	29	—32
» »	Պուրկազ	29	—32
» »	Թէգիրտաղ	29	—32
Կակուղ	Ազգ	29	—31
» »	Գէնսարպիր	—	—
Եգիպտ Թուզնա		28	—30
Ցորեն Հակուզ	Գուրկոց	28	30
Վարունա		30—32	
» »	Գալէրք	28—30	
Նշիպտացորեն Թուզնա		18—19	
»	Անատոլ.	16։/։—17	
Գարի Թուզնա		13—13։/։	
»	Անատոլ.		

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՋԱՆ ՉՈՐ

Պուրսա	դուրուշ	—
Անատոլու	»	—
Փոլոս		
Էմիրնէ	»	
Ալեքսան	»	

ԲԱՄԲԱՍ Դուրուշ

Սէյլէ	հօխա	10
Խրմիր	»	10 1/2
Վառնա	»	10
Պարսկաստան	»	8
Վրասստան	»	8 3/4

ԲՈՒԽԱՐ

Անատոլու յուսարուած	հօխա	20—17
» չլուսցուած	»	9—
Բուռմէյի յուսցուած	»	17—20
» չլուսցուած	»	8։/։—9։/։
Վրասստան յուսցուած	»	12։/։—
» ինէս		7 1/2
» չլուսցուած	»	— —
Տոպրոնա	»	10 —
Էսկի Ճէհիր	»	9 —10

ԱՂԱ

Պարսկաստան	հօխա	11—
Անատոլու	»	10—
Ճերմակ	»	6—7

ՀԷՆԱՐ

Գայսերի Ա. սեռակ	հօխա	20—20։/։
» Բ. »	»	18 —
Էնկիլիզ »	»	18—20
Թոզաթ »	»	18։/։—19
Սքելէթ »	»	17 —
Եօզղատ »	»	16—17
Զօրուտ		16—17

ԹԻՖԹԻՊ

Էնկիլիզ	հօխա	50 —
Պատատիպոլ	»	48 —
Գէյրաղաթ	»	51 —
Զէրքէզ	»	—
Վան	»	29 —

Ա Ճ Ա Ի Մ Ա Ր Թ

Ամասիա	Ճ։/։	կասր	մէկ	Օ. Ա.
Եօզկատ	7	»	»	»
Ամիսոս	»	»	»	»
Խրդրուտ	7։/։	»	»	»
Գայսէրի	»	»	»	»

Չ Ի Թ

Մուսանիս	հօխա	7։/։—
Այվալը	»	6։/։—7
Պաղրը	»	10 —
Միտիլի	»	7 —
Գշինձ թոզաթ երկրին մէջ		9։/։—10
Ալիֆոն	»	240 —255
Քիմիրէ	»	29 —30
Սուսամ	»	—
Հատատատ Անատ.	Քիլէ	—
» Բուսմելի	»	—
Մեսատրա Պարսկ. Ալչտ	»	42 —44
Պրուսա		82 —86

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

			դուրուշ
Խանդէ Ալիանդ. սեռակ 100	հօխ.		1180—1220
» Բ. »	»		
Սէմէն	»	16—16 1/2	
Ճաքար փոյլ Անդզ. կնդ.		250—	
» » Գաղզ.	»	—	
» գլուխ Գաղզ.		240—	
Զայ Բոնկօ	հօխան	26	—
» Բէլ.ջօ ծագիկ	»	45	—60
Անուշ (գալայ)	կնդ.	1000	—1015
Պղպէղ (պիլէր)	հօխա	10։/։—	
Լեզուկ (տիրվիա) Գէնիայա	»	120	—140
» » Մատրաս	»	—	—70
Զինք ատխաս 100	հօխա	Ֆր.	90 —
Սրկամ ծոցանեւ		70	— 72
» ատխատակ		72	—
» բեւեռացու		80	—82
Քարքիրա		112	—118
Բրինձ խաղիոյ 100	Քիլ.	Ֆր.	45
Կարագ եղ Ամսոյ	դր.	13	—14
Խամէոց		35	—40